

llavors
de futur

Guia didàctica

INFANTIL

Amb la col·laboració de:

GENERALITAT
VALENCIANA

TOTS
A UNA
veu

escola valenciana
activistespelvalencia.org

RETROBADES

Llavors de futur

RE*TROBADES

Els sentits per a descobrir l'entorn.
Experiències i reconeixement de les plantes.

INFANTIL

1. Introducció:

Aquesta guia didàctica "Llavors de futur" dirigida al cicle infantil vol ser un recull d'activitats per a conèixer i estimar les plantes i utilitzar-la com a recurs educatiu per a gaudir d'un aprenentatge a partir d'experiències, motivacions i coneixements.

Presentarem deu plantes del nostre territori valencià amb activitats adaptades per a poder realitzar dins i fora de les aules. La guia està estructurada amb una metodologia dinàmica la qual facilita la posada en pràctica de procediments que permeten establir i manipular les plantes i/o llavors amb tècniques accessibles i amb un enfocament d'estima al mediambient.

2. Objectius.

- Conèixer i apreciar les manifestacions culturals del nostre entorn, mostrant interès i respecte cap a aquestes.
- Observar i explorar l'entorn natural i social.
- Desenvolupar habilitats comunicatives en diferents llenguatges i formes d'expressió.
- Fomentar la curiositat al voltant de les plantes d'ús tradicional i la relació cultural amb aquestes.
- Desenvolupar aprenentatges positius amb l'entorn natural.

3. Competències:

- Socialització.
- Coneixement i estima del medi físic, natural i cultural.

Competència en el coneixement i interacció amb el món físic: Es contribuirà a l'adquisició d'aquesta competència a través dels aprenentatges centrats en la forma d'interactuar amb l'espai físic. Recrear i dotar de significat els diferents entorns propers al xiquet/a (el col·legi, la casa, el parc, etc.) a través del joc, la manipulació d'objectes, la interacció amb les persones afavorirà la seua comprensió i enteniment.

Competència comunicativa: Els coneixements, destreses i actituds propis d'aquesta competència permeten expressar pensaments, emocions, vivències i opinions, així com dialogar, formar-se un judici crític, generar idees, donar coherència a un discurs i a les mateixes accions, i gaudir escoltant, llegint o expressant-se de forma oral o escrita, la qual cosa contribuirà a més al desenvolupament de l'autoestima i de l'autoconfiança.

Competències cultural i artística: Aquesta competència significa conèixer, comprendre, prear i valorar críticament diferents manifestacions culturals i artístiques (festes, costums, jocs tradicionals, gastronomia, etc.) i potenciar l'ús d'alguns recursos de l'expressió artística per a fer creacions pròpies.

Competències Aprendre a aprendre: Inclou els aprenentatges que ajudaran les xiquetes i els xiquets a anar prenent consciència de les mateixes capacitats –intel·lectuals, emocionals, físiques–, del que ja saben i del que necessiten aprendre, i de les estratègies necessàries per a aconseguir fites.

4. Contingut:

La guia consta de 14 activitats de diferent tipologia, organitzades per les següents àrees.

- Jocs tradicionals amb les plantes.
- Juguem amb els sentits. Tacte, olfacte, vista.
- Formes i números.
- Descobriment de les plantes.

5. Metodologia:

El plantejament es realitza d'una manera pràctica, fet que permet als docents impartir aquests coneixements mitjançant una metodologia activa que està basada en l'aprenentatge constructiu i l'aprenentatge significatiu. D'aquesta manera, l'alumnat construeix el seu coneixement des de l'entorn natural i les experiències que viu.

Fitxes d'activitats

RE*TROBADES

àrea:

Jocs tradicionals amb les plantes.

RE*TROBADES

RE*TROBADES

INFANTIL

Mocadoret de les espècies

CONeixEMENT PREVI:

Mostrar les espècies i apreciar les diferències, formes i colors que presenten.

DESCRIPCIÓ

- ✓ Es divideix el gran grup en dos equips i es col·loquen a una distància significativa. Amb un guix de carrer es pot dibuixar una línia perquè cada equip se situe darrere de la línia.
- ✓ Just a una distància igual entre els dos equips es disposen les diferents mostres de les plantes, que es poden situar a terra o bé l'educador/a sostindre'n en la mà.

- Als membres de cada equip els anomenarem amb els noms de les plantes que tenim de mostra. L'educador/a cridarà el nom d'una planta i els membres dels dos equips que tenen aquest nom han de córrer per a agafar la planta corresponent, quan un dels dos participants l'agafa, ha de tornar al seu equip, i el membre de l'altre ha d'intentar pillar-lo abans que arribe al seu lloc. Si l'agafa, es queda la planta l'equip contrari, si no, se la queda l'equip que l'ha agafada. I així consecutivament, es van dient totes les plantes, per tal que tots els membres dels equips hi participen.

OBJECTIUS

- Reconèixer i conèixer les diferents plantes.
- Aprendre un joc tradicional.
- Realitzar activitat física i motriu.

DURADA

- **Durada:** 30 minuts.
- **Lloc:** Exterior.
- **Agrupament:** 2 Equips.

RECURSOS

- Mostra de les 10 plantes, bé siguin reals o una imatge fotogràfica de cadascuna. El joc es pot fer amb aquelles plantes que es consideren més adequades segons l'època de l'any, i també es pot anar introduint a poc a poc la totalitat de les plantes.
- Pati o lloc exterior.
- Guix de carrer.

RE*TROBADES

INFANTIL

Sambori de plantes

CONeixEMENT PREVI:

Mostrar les espècies i apreciar les diferències, formes i colors que tenen.

DESCRIPCIÓ

- ✓ El sambori és un joc tradicional amb un espai delimitat, generalment cada casella té un número de l'1 al 10, i la casella última s'utilitza per a girar i tornar; en aquest cas al costat dels números es col·loquen les plantes.
- ✓ El joc és exactament com el sambori i on es tira la pedra en la casella, al tornar s'arregla la mostra de la planta i se'n diu el nom en veu alta. Una vegada ha agafat la planta o la mostra acaba de fer el circuit fins a tornar a la casella d'eixida.
- ✓ Per a circular per les caselles, es pot dir que vagen saltant de casella en casella, amb la cama coixa, o amb els peus junts, aquesta opció s'ha d'adequar a les capacitats motrius de l'alumnat.
- ✓ El joc es desenvolupa per torns, fins que tot l'alumnat l'haja fet.

OBJECTIUS

- Reconèixer i conèixer les diferents plantes.
- Aprendre un joc tradicional.
- Realitzar activitat física i motriu.

DURADA

- **Durada:** 30 minuts.
- **Lloc:** Exterior.
- **Agrupament:** Individual.

RECURSOS

- Un guix i una fitxa (pot ser una pedra, una fusta o algun altre objecte.).
- Mostra de les plantes que es volen reconèixer, pot ser una imatge o una part de la planta.
- Dibuixar el tauler de sambori a terra.

Es poden dibuixar tants samboris com calguen, en aquest cas necessitarem tantes fitxes i mostres de plantes com samboris hi haja.

RE*TROBADES

INFANTIL

A la recerca del timonet

CONeixEMENT PREVI:

Conèixer que és un trencaclosques i la imatge sencera de la planta.

DESCRIPCIÓ

- ✓ Distribuïm les peces del trencaclosques per diferents llocs del pati. Si tenim espais verds o llocs amb plantes, els utilitzarem per a amagar-les. Marcarem un espai allunyat del lloc de reunió perquè l'alumnat hi aporte les peces trobades.
- ✓ El joc consisteix a trobar les peces entre tot l'alumnat i portar-les a l'espai de reunió, quan tinguem totes les peces, muntarem el trencaclosques i investigarem de quina planta es tracta.

OBJECTIUS

- Posicionar-se a l'espai físic.
- Treballar en equip.
- Fomentar la comunicació entre companys.
- Comprendre i construir un trencaclosques.

DURADA

- **Durada:** 30 minuts.
- **Lloc:** Exterior.
- **Agrupament:** Gran grup.

RECURSOS

- Una imatge de timonet (un A3) per construir un trencaclosques. El material de suport pot ser un cartó reciclat.
- Guix de carrer.

El trencaclosques es pot fer de les diferents plantes que treballem en aquesta guia.

àrea:

Juguem amb els sentits. Tacte, olfacte, vista.

RE*TROBADES

RE*TROBADES

INFANTIL

A què fa olor?

CONeixEMENT PREVI:

Parlem dels sentits i en concret de l'olfacte. És necessari tindre la pràctica d'olorar i percebre els aromes.

DESCRIPCIÓ

- ✓ Deixarem en una taula les plantes que tenim de mostra, repartim els diferents pots als participants, els els donem perquè, amb els ulls tapats, oloren el contingut del pot, després hauran d'olorar les plantes o ramellets per tal d'endevinar quina és la planta que han olorat.

OBJECTIUS

- Desenvolupar el sentit de l'olfacte.
- Treballar la comunicació amb el grup.
- Reconèixer i relacionar les olors de les plantes aromàtiques.

DURADA

- **Durada:** 30 minuts.
- **Lloc:** Aula.
- **Agrupament:** Gran grup o grups reduïts.

RECURSOS

- Pots opacs, amb planta seca, o amb olis essencials de les plantes.
- Mostres de les plantes que tenim als pots, en testos o en ramellets.
- Antifaços/benes per als ulls.

RE*TROBADES

INFANTIL

Toca, toca

CONeixEMENT PREVI:

Parlem dels sentits i en concret del tacte. Podem fer jocs de tocar previ a la dinàmica.

DESCRIPCIÓ

✓ Aquesta activitat és per a generar recursos a partir d'elements de l'entorn, per a crear un joc de siluetes per a encaixar objectes, per a fer mandales naturals... Tot allò que la nostra imaginació ens porte a crear.

✓ Primerament, l'alumnat buscarà pel pati o per l'exterior, diferents elements naturals com ara pedres, pals, fulles, llavors... Podem introduir també algunes de les plantes aromàtiques per la zona de recerca. Seguidament farem una posada en comú de tot allò que s'ha arreplegat i tocarem cada element per a poder experimentar i descobrir quines són les textures que ens poden agradar més o menys, quines qualitats tenen, punxen? Són suaus? Que l'alumnat tinga el seu moment d'expressar què ha trobat i com és.

✓ Després podem fer les nostres creacions amb tots els elements en diferents punts del pati.

OBJECTIUS

- Desenvolupar el sentit del tacte.
- Treballar la comunicació amb el grup.
- Mostrar la diversitat de formes i textures de l'entorn natural.

DURADA

- **Durada:** 30 minuts.
- **Lloc:** Exterior.
- **Agrupament:** Gran grup o grups reduïts.

RECURSOS

- Elements que podem trobar a l'entorn, pals, pedres, fulles, pinyes...
- Cistelles o recipients per a guardar-hi tot allò que es troba.
- Caixes de cartó o simplement cartó. També podríem utilitzar el mateix terra del pati
- Retoladors o guix, depenent de la superfície on muntarem el tauler.

RE*TROBADES

INFANTIL

Quants colos hi ha al pati?

CONEIXEMENT PREVI:

Recordar com és el pati abans de fer-hi el recorregut, incidir si hi ha zona natural i quines plantes/arbres tenen. En el cas que no tinguem zona natural, què en pensem, com els agradaria que fora.

DESCRIPCIÓ

- ✓ Aquesta activitat consisteix a fer un recorregut pel pati (i en el cas que tinguem un parc natural prop també es podria fer allí), on anirem observant les plantes, els arbres i tot allò que ens envolta i sorprenga. La idea de l'activitat és de parar atenció conscient en llocs que veiem de normal però no hem posat tota l'atenció necessària, per a després poder plasmar en un gran mural tot allò que s'ha observat.
- ✓ En el cas que no tinguem accés d'un pati amb elements naturals, que siga l'alumnat el qui imagine com seria el seu pati ideal, què hi posaria o què en llevaria i també es pot plasmar en un mural.

OBJECTIUS

- Observar l'entorn de forma conscient.
- Conèixer la diversitat mitjançant els colors.
- Potenciar la creativitat.

DURADA

- **Durada:** 10 minuts.
- **Lloc:** Exterior.
- **Agrupament:** Individual i gran grup.

RECURSOS

- Colors.
- Paper continu, per fer un mural.
- Aquesta activitat és interessant fer-la a primavera amb diverses floracions.

àrea:
Formes i números.

RE*TROBADES

RE*TROBADES

INFANTIL

Cada fulla d'una forma

CONEXEMENT PREVI:

Parlar de les diferents formes geomètriques que coneixem i on podem trobar aquestes formes en els objectes i elements que ens envolten.

DESCRIPCIÓ

- ✓ Es tracta de diferenciar i dividir les nostres plantes per les formes de les fulles. Pintarem les diferents fitxes que tindrem preparades de les fulles i hi introduïrem les formes geomètriques que poden conformar aquestes fulles, afegint formes al costat dels dibuixos com ara redolins, triangles i quadrats, entre d'altres o dibuixant aquelles coses que tenim al voltant i tenen aquesta forma.

OBJECTIUS

- Reconèixer les diferents formes de les fulles.
- Potenciar la creativitat.
- Introduir les formes geomètriques.

DURADA

- **Durada:** 30 minuts.
- **Lloc:** Aula.
- **Agrupament:** Individual.

RECURSOS

- Fitxa amb dibuixos de les fulles de les 10 espècies de llavors de futur.
- Colors per pintar.

àrea:

Descobrint la diversitat de les plantes.

RE*TROBADES

RE*TROBADES

INFANTIL

El mural de les 10 plantes de les llavors de futur

CONeixEMENT PREVI:

Mostrar les espècies i apreciar les diferències, formes i colors que tenen.

DESCRIPCIÓ

- ✓ Prepararem pigments naturals tamisant i desfent les argiles, fins que tinguem una terra fina, hi afegirem aigua i amb pinzells ja la tindrem preparada per a poder utilitzar-la.
- ✓ Ubicarem les imatges de les nostres plantes per tindre-les com a exemples i amb aquests pigments pintarem al mural i intentarem plasmar-hi les plantes escollides del projecte.

OBJECTIUS

- Potenciar la creativitat.
- Reconèixer i conèixer les plantes.
- Donar a conèixer el projecte Llavors de futur.

DURADA

- **Durada:** 30 minuts.
- **Lloc:** Aula.
- **Agrupament:** Gran grup.

RECURSOS

- Imatges de les 10 plantes de "Llavors de futur".
- Pigments naturals. Argila verda i roja tamisada que es mulla amb un poc d'aigua. Es pot pintar amb pinzells o amb els dits.
- Rotllo de paper continu.
- Pintures.
- Tamís fi.
- Cinta adhesiva.

RE*TROBADES

INFANTIL

Què soc? Fulla o flor?

CONeixEMENT PREVI:

Mostrar les espècies de les plantes i conèixer-ne les diferents parts.

DESCRIPCIÓ

- ✓ L'alumnat es distribuirà per grups i tindrà cartolines amb imatges de fulles i flors. Haurà de reconèixer aquestes parts de les plantes i diferenciar si la imatge pertany a una fulla o a una flor i haurà de fer-ne la classificació.
- ✓ Una vegada ho tinguen s'haurà de posar en comú per comprovar si tots els grups ho han fet correctament.

OBJECTIUS

- Conèixer i diferenciar dues parts de les plantes: les flors i les fulles.

DURADA

- **Durada:** 30 minuts.
- **Lloc:** Exterior.
- **Agrupament:** Grups de 4.

RECURSOS

- Cartolines amb dibuixos de fulles i flors de les deu plantes

RE*TROBADES

INFANTIL

Som llavors i ens convertim en arbres

CONeixEMENT PREVI:

Comprovar si coneixen el procés de creixement d'una planta o arbre.

DESCRIPCIÓ

- ✓ És un exercici d'expressió corporal. Explicarem una història on farem que l'alumnat simula ser una llavor, es col·locaran a terra, separats entre ells per tindre espai per a moure's.
- ✓ Començarem en posició fetal abraçant els genolls, convertits en llavors.
- ✓ Al ritme de colps de percussió, aniran obrint-se, estirant-se a poc a poc al ritme del so, evolucionant com ho faria una llavor, s'ajupiran, creixeran arrels, apareixerà una fulla, una altra, aniran canviant de posició, s'alçaran i es faran grans, obriran les branques, guanyant altura, amb l'ajuda del sol, de l'aigua, del vent... sempre a ritme dels colps de l'instrument que va augmentant el moviment i la intensitat del so.

OBJECTIUS

- Treballar l'expressivitat corporal.
- Propiciar moments de relaxació.

DURADA

- **Durada:** 30 minuts.
- **Lloc:** Exterior/Interior.
- **Agrupament:** Gran grup.

RECURSOS

- Instrument de percussió, com un pandero o pot ser també fent palmes contra alguna superfície.

RE*TROBADES

INFANTIL

El xicotet hivernacle, germinem les llavors de futur

CONeixEMENT PREVI:

Comprovar si coneixen el procés de creixement d'una planta o arbre.

DESCRIPCIÓ

- ✓ Ens disposem a fer un germinador amb material reciclat, és important que els materials siguin transparents i que la caixa siga opaca, ja que ens interessa crear foscor per a la germinació, però també per a poder observar-la amb els recipients transparents.
- ✓ El muntatge és senzill, la caixa es pot decorar per l'exterior. En l'interior col·locarem els recipients de plàstic i dins d'aquests ficarem cotó.
- ✓ Per damunt del cotó posarem les llavors, ho regarem amb un difusor d'aigua (regadora de pressió), i ho taparem amb un poc més de cotó. Aquest hivernacle cal deixar-lo humit i després tancat, amb la tapa de cartó, per tal de deixar-lo a fosques i que no perda la humitat; ho hem d'anar revisant per tal d'observar-hi els canvis i afegir més aigua si veiem que el cotó està eixut. Cal evitar que es facen tolls amb l'aigua, només que estiguen humits.

OBJECTIUS

- Conèixer el procés de germinació.
- Germinar llavors per a tindre plantes a l'aula.
- Assumir responsabilitat i compromís.

DURADA

- **Durada:** 60 minuts.
- **Lloc:** Aula.
- **Agrupament:** Grups de 5.

RECURSOS

- Caixes de cartó amb tapa.
- Gots o recipients reutilitzats de plàstic transparent.
- Cotó.
- Materials per a pintar.
- Llavors de plantes aromàtiques

RE*TROBADES

INFANTIL

El racó de la tranquil·litat

CONeixEMENT PREVI:

Comprovar si coneixen el procés de creixement d'una planta o arbre.

DESCRIPCIÓ

- ✓ Preparem els testos per a plantar, al fons del test posarem grava fins a cobrir-lo, amb un dit de grossor suficient. Després cobrirem dos terços del test amb substrat i ho regarem. Després introduïm la planta i acabem de posar substrat per cobrir.
- ✓ El lloc on posarem les plantes l'ambientarem amb dibuixos i decoració al voltant d'aquestes plantes, així com per a la seua cura.
- ✓ En aquest racó posarem unes normes de comportament per tal de convertir aquest racó per relaxar-se i estar tranquils, aprofitant per a utilitzar els aromes de les plantes per a ajudar-nos a entrar en aquest estat.

OBJECTIUS

- Dissenyar un espai nou a l'aula.
- Introduir plantes a l'aula.
- Treballar l'autonomia i la responsabilitat.

DURADA

- **Durada:** 60 minuts.
- **Lloc:** Aula.
- **Agrupament:** Gran grup.

RECURSOS

- Les plantes que hem germinat en l'activitat anterior, o bé plantes d'espècies aromàtiques.
- Testos per a plantar.
- Substrat per a plantes.
- Un espai a l'aula per poder tindre les plantes.

RE*TROBADES

INFANTIL

Saquets de plantes

CONEXEMENT PREVI:

Comprovar si coneixen el procés de creixement d'una planta o arbre.

DESCRIPCIÓ

- ✓ El primer pas és separar totes les fulles i fer-les a trossos menuts. Després preparam la tela per als saquets, en forma quadrada, al centre del quadrat posarem les fulles que hem anat trossejant. Per tal de tancar el saquet unirem les puntes del quadrat i les nugarem per a nugar-les i deixar un saquet tancat.
- ✓ Amb el cordell de llana farem un nus, on podem afegir una etiqueta amb el nom de les plantes que conté o un dibuix decorat pels participants.
- ✓ La finalitat d'aquesta activitat és conèixer les propietats de les plantes aromàtiques, en aquest cas dels olis essencials que produeixen l'aroma de les plantes. Els saquets que realitzarem ens serviran per a relaxar-nos amb el seu aroma i podem deixar-los al racó

OBJECTIUS

- Conèixer l'ús de les plantes aromàtiques.
- Aprendre què són els olis essencials i les seues propietats.
- Desenvolupar la psicomotricitat fina.

DURADA

- **Durada:** 60 minuts.
- **Lloc:** Aula.
- **Agrupament:** Individual.

RECURSOS

- Fulles seques de plantes aromàtiques.
- Tela de tul.
- Cordell de llana.

Som llavors

Crèdits

Ho edita: **Escola Valenciana i Gestiona Cultura SLU**, amb la col·laboració del **Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana**, depenent de la **Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica** de la **Generalitat Valenciana**

Amb la col·laboració de la **Conselleria d'Educació, Cultura i Esport** de la **Generalitat Valenciana**

Coordina: **Gestiona Cultura SLU**

Continguts: **Josep Manuel Beltrán Benages**

Revisió pedagògica: **María Lidón Forcada Escrig**

Maquetació: **Estefania Kervarec Zaragoza i Alexis Imbernon Chabrera**

Disseny: **Ayla Autumn**

Il·lustració de la portada: **Ana Almeria i Andreu Martínez**

Revisió lingüística: **Servei de Política Lingüística de la Generalitat Valenciana**